

ADRODDIAD

Y

SWYDDOG MEDDYGOL

AR

GYFLWR IECHYD

DOSBARTH DINESIG LLANGFNI

AM Y FLWYDDYN 1970

GAN GORFFORI ADRODDIAD

Y

SWYDDOG IECHYD

JOHN GRIFFITHS, M.R.S.H., M.A.P.H.I.

Cadeirydd a Cyngorwyr Cyngor Dinesig Llangefni.

Mr. Cadeirydd, Boneddigesau a Boneddigion,

Mae'n anrhydedd gennyf gyflwyno fy ugeinfed Adroddiad Blyneddol ar iechyd cyhoeddus y dref am y flwyddyn 1970.

Tystir fod cyflwr iechyd cyhoeddus y dref o safon ganmoladwy iawn. Diolchir am hyn i feddygon teuluaid a'r gweinyddesau. Blwyddyn na fu un haint i amharu ar iechyd y cyhoedd.

Unwaith eto ceir amcangyfrif o boblogaeth y dref ar gynnydd. Sylwir ar rif tai preswyliedig a'r trethi. I werthfawrogi tyfiant, cynnydd a datblygiad y dref, ceir y ffigyrau isod i'w cymharu :-

Blwyddyn	Rhif Poblogaeth	Rhif Tai Cyngor	Rhif oll Dai	Gwerth Trethiannol	Cynyrch Treth Ceiniog
1950.	2,157.	241.	634.	13698.	56.
1960.	3,000.	605.	1082.	44381.	176.
1969.	3,580.	780.	1212.	123523.	520.
1970.	3,870.	815.	1256.	130835.	527.

Cofrestrwyd yn ystod y flwyddyn 78 o enedigaethau, 6 o'r rhain yn anghyfreithlon, a 2 wedi marw o dan flwydd oed.

Ni chofrestrwyd un achos o'r darfodedigaeth, sefyllfa ddymunol dros ben.

Fel y mynegwyd yn yr adroddiad am 1969, teimlir fod ymddiriedaeth yn egni y Cyngor, y Clerc a'r Arolygydd i sicrhau dyfodol llwyddiannus. Apeliaf unwaith yn rhagor am ystyriaeth i wella canol y dref, gyda golwg arbennig i Stryd y Bont. Gorau po gyntaf y gweithredir ar y man hwn er lles masnach, busnes a phwysigrwyd Llangefni fel tref ganolog y Sir.

Dymunaf sylw i adroddiad y Swyddog Iechyd, diolchaf iddo am ei ymdrechion.

Dymunaf ddiolch i'r Clerc a'i gyd-swyddogion am eu cyd-weithrediad dymunol ymhob achos. Hefyd i Gadeirydd ac Aelodau Pwyllgorau Iechyd a Thai gyda dymuniadau gorau i'r dyfodol diddorol.

Ydwyf,
Eich Ufudd Was,

Arthur Jones.

Swyddog Meddygol Iechyd.

Dyfyniad o Ystadegau Bywyd ac Iechyd

YSTADEGAU CYFFREDINOL

Aceri Arwynebedd	2,510.
Amcangyfrif y Cofrestrydd Cyffredinol o'r							
boblogaeth ynghanol y flwyddyn 1970					3,870.
Cyfrif Poblogaeth 1969		3,580.
Rhif tai Cyngor		815.
Rhif tai preswylïedig		1,256.
Gwerth mewn treth		130,835.
Swm cynnyrch o dreth geiniog		£527.

YSTADEGAU BYWYD

Genedigaethau Bywanedig

	<u>Gwryw</u>	<u>Benyw</u>	<u>Cyfanswm</u>
Cyfreithlon	43.	29.	72.
Anghyfreithlon	4.	2.	6.
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	47.	31.	78.

Graddeg genedigaethau yn ol y fil o amcangyfrif y boblogaeth oedd 20.4.
Graddeg genedigaethau am y flwyddyn 1960 - 17.00; 1970 - 18.00.
Graddeg genedigaethau y Sir oedd 18.00; Cymru a Lloegr 16.00.
Graddeg genedigaethau gosodedig Llangefni am 1970 oedd 18.8.

Genedigaethau Marwanedig

Dim.

Marwolaeth (Pob oed)

Cyfanswm = 52.

Graddeg marwolaethau yn ol y fil o amcangyfrif y boblogaeth oedd 13.6.
Marwolaeth gosodedig Llangefni am 1970 oedd 13.6; Sir Fon 12.7;
Cymru a Lloegr 11.7.

Marwolaeth Mamol

Dim un.

Marwolaeth Babanod o dan flwydd oed

<u>Gwryw</u>	<u>Benyw</u>
1.	1.

Achosion marwolaeth gyda'r nifer yn y Dosbarth Dinesig :

Achos Marwolaeth	Gwryw	Benyw
1. Malignant Neoplasm, Oesophagus.	-	1
2. Malignant Neoplasm, Stomach.	1	1
3. Malignant Neoplasm, Lung, Bronchus.	1	-
4. Malignant Neoplasm, Breast.	-	1
5. Malignant Neoplasm, Uterus.	-	1
6. Other Malignant Neoplasms.	-	2
7. Diabetes Mellitus.	-	1
8. Other Endocrine etc. Diseases.	-	1
9. Anaemias.	1	-
10. Other diseases of nervous system.	-	1
11. Hypertensive disease.	-	1
12. Ischaemic heart disease.	5	9
13. Other forms of hear disease.	1	3
14. Cerebrovascular disease.	7	6
15. Bronchitis and Emphysema.	1	-
16. Other disease of digestive system.	-	1
17. Hyperplasia of prostate.	1	-
18. Other diseases, genito-urinary system.	1	-
19. Congenital Anomalies.	1	-
20. Birth injury, difficult labour etc.	-	1
21. Motor vehicle accidents.	1	-
22. All other external causes.	-	1
T O T A L	21	31

Ataliad a rheolaeth Clefydau Heintus

Clefydau nodedig (ar wahan i Ddarfodedigaeth)

Frech Goch	66
Pas	4
Infective Jaundice	1

Darfodedigaeth

Dim un.

Buchfrechiad yn erbyn Darfodedigaeth

Mae'r buchfrechiad B.C.G. yn cael ei roddi gan Swyddog Meddygol Arbennig i'r ysgyfaint ac yn cyd-weithredu a Meddyg y Sir. Mae'r cynllun yn gofalu y caiff pob baban a enir i gartref lle mae darfodedigaeth yno y buchfrechiad fel amddiffyniad rhag y clwy. Hefyd caiff y rhai sydd mewn cyffyrddiad a'r cleifion y buchfrechiad yma.

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b28855528>

ADRODDIAD YR AROLYGYDD IECHYD AM Y FLWYDDYN 1970

I :

Tai Cyngor :

Nifer y tai Cyngor ar derfyn y flwyddyn oedd 806, fel a ganlyn :-

		<u>3 ystafell wely.</u>		<u>Dwy ys-</u>	<u>Un Ys-</u>	<u>Un ys-</u>	
	<u>4 Llofft</u>	<u>Heb</u>	<u>Ty un-</u>	<u>tafell</u>	<u>tafell</u>	<u>tafell</u>	<u>Sylwadau</u>
		<u>Barlwr</u>	<u>Parlwr</u>	<u>llawr</u>	<u>wely</u>	<u>wely</u>	
ych		6	4				
L Dinas			8				
heldre		14	16	12			+ Rhif 43/44 Cartref Plant
graig	2		24	18			
y Graig				9	28		+ Ystafell Ymelwyr
n y Graig		24	17	34			
yd y Bont			12				
shyfyrd	4		36				Rhif 12 - Ty'r Heddlu
afon	8		18	10			
yr Afon				2			
n y Felin	2		20				
n Hir			12				
nant	7	18	35	8			Rhif 11 - Ty'r Heddlu
el Uchaf				12			
craig		76	71	1	28		
Tudur	2	43	20	5			
Talwrn	2	12	2				
s Tudur				20	6		
n Cefni				3	17	8	+ Ystafell Ymelwyr
n Pandy		18					
n Dinas			20	8			
n y Maen			12	4			
in Graig				8			
	27	211	327	1	181	51	8

Y mae gan y Cyngor hefyd 6 o fflatiau ym Mhlas Pencraig a chwe ty arall sef :- Pencraig Gardens, Felin Graig, Penrhos, Penrorsedd a Station House.

Tai Preifat :

Codwyd 47 o dai preifat newydd yn ystod y flwyddyn, o'i gymharu a 9 yn 1969.

Gwellianau :

Preifat gyda chymorthdal :

Cwblhawyd dau gynllun, un yn teilyngu cymorthdal helaeth o £925 a'r llall yn werth £382.

Journal of the American Medical Association

1914

1914

1914

1914

1914

1914

1914

1914

1914

1914

1914

1914

Deddf Rhent, 1957 - Tystysgrif Cywair Drwg :

Ni wnaed un cais am dystysgrif felly i'r Cyngor.

Deddfau Tai :

Ni chafwyd achos i ddefnyddio rhybudd ffurfiol o dan y deddfau hyn.

YD :

Tai Lladd :

Parhau i gynyddu wnaeth gwaith y Lladd-dy yn ystod 1970 gyda'r canlyniad for y Swyddog Iechyd yn rhoi di holl amser bron i archwyllo cig ac arolygu'r Tai Lladd.

Nifer yr anifeiliaid a laddwyd o fewn y dosbarth :-

		<u>1970</u>	<u>1969</u>	<u>1968</u>
Gwartheg	-	7012	3168	1114
Lloi	-	13	20	22
Moch	-	5516	3890	2619
Defaid	-	29219	23822	9282

Cig anaddas i'w fwyta :-

	<u>Gwartheg</u>	<u>Lloi</u>	<u>Moch</u>	<u>Defaid</u>
Ysgerbydau (cyfan)	2	1	43	27
Ysgerbydau (rhan)	9	1	19	20
Ieuau (cyfan)	1102	-	101	1238
" (Rhan)	705	-	-	-
Ysgyfaint (par)	55	-	31	-
Pennau a Thafodau	51	-	34	-
Calonnau	37	-	40	1
Arennau	9	-	-	-
Plyciau	-	-	138	11
Spleen	1	-	-	-

Bwyd Anaddas :-

Derbyniwyd swm sylweddol o fwyd tun anaddas a chladdwyd hwy yn nhomen ysbwriel y Cyngor.

NWEITHDRA :

Nifer y siopau sydd yn gwerthu bwyd :-

Cigyddion	5.
Groseriaid a Siopau Ffrwythau.	14.
Siopau Teisennau a Melysion	8
Poptai	4.
Tai Bwyta a Gwestai	10.
Masnachdai a gofrestrwyd dan						
Adran 16 o'r Ddeddf Bwyd	3.
Masnachdai a gofrestrwyd i werthu						
hufen ia.	14.
Masnachdai a gofrestrwyd i						
Ffrio pysgod	3.

Ni allwyd ymweld yn gyson a'r adeiladau hyn, fel y dylid, oherwydd pwysau gwaith, a bu rhaid bodloni ar alw pan godai rhyw agwedd arbennig oedd yn hawlio sylw.

Nid oes (hyd yma) ffatri cywion ieir' yn y dosbarth.

A LLYGOD :

Gwenwynwyd yn ol y galw gan weithiwr rhan-amser y Cyngor ac yna gan gwmni Rentokil. Ein gofid mwyaf yw glannau'r afonydd a'r adeiladau gwag yn Heol y Bont.

DF FFATRIOEDD :

Ni thalwyd ymweliadau uniongyrchol ond rhai oedd ynghlwm wrth bwrpas arall.

DEDDF SWYDDFEYDD, SIOPAU AC EIDDO RHEILFFORDD :

Tabl "A" - Cofrestru ac Archwiliadau Cyffredinol

Natur yr Eiddo	Nifer a gofrestrwyd yn ystod y flwyddyn	Cyfanswm yr eiddo a gofrestrwyd ar ddiwedd y flwyddyn	Nifer yr Archwiliadau Cyffredinol
Swyddfeydd	-	29	-
Siopau yn manwerthu	3	55	-
Eiddo cyfanwerthwyr	-	4	-
Tai bwyta	-	6	-
Lleoedd cadw tanwydd	-	-	-
Cyfanswm	3	94	-

Table "B"

Nifer ymweliadau o bob math gan yr Arolygydd a'r eiddo
uchod = 15.

Tabl "C" - Dadansoddiad o'r nifer personau a gyflogir.

Natur yr Eiddo	Nifer a gyflogir
Swyddfeydd	228
Siopau yn manwerthu	163
Eiddo cyfanwerthwyr	12
Tai bwyta (agored)	28
Lle bwyta (preifat)	-
Lleoedd cadw tanwydd	-
Cyfanswm	431
Cyfanswm dynion	232
Cyfanswm merched	199

CARTHFFOSIAETH :

Dal i ddatblygu y mae'r Gwaith Carthffosi i gyfarfod ac anghenion y Dosbarth. Ar y cyfan yr oedd ansawdd y rhediad dwr o'r gwaith yn bur gymeradwy. Ni lwyddwyd eto i gael cynllun boddhaol ar gyfer ceudai.

CASGLU A CHAEL GWARED O YSBWRIEL :

Llwyddwyd i gyfarfod y galw hyd yma heb anhawsterau mawr.

ATODIAD

DEDDF FFATRIOEDD, 1961.

(i) Ffatrioedd lle gweinyddir Adran 1,2,
3,4 a 6 gan y Cyngor lleol.	Dim
(ii) Ffatrioedd arwahan i (i) lle gweinyddir
Adran 7 gan y Cyngor lleol	23
(iii) Safleoedd eraill lle gweinyddir
Adran 7 gan y Cyngor lleol.	2
Cyfanswm	25

)
)

)
)

)
)